

Factsheet uien- en bonenvlieg
in de uienteelt

Levenscyclus en ICM-aanpak

Monitoring & evaluatie

- Probeer zoveel mogelijk in beeld te krijgen wat er in het afgelopen jaar op het teeltperceel en daaromheen aan problemen heeft gespeeld; anticipeer daarop.
- SIT is in de meeste situaties toereikend als maatregel tegen uienvlieg
- Signalering van vliegen helpt binnen een seizoen om het vluchtverloop te monitoren maar kan over jaren ook een trend laten zien.

Gerichte bestrijding

- Zet bestrijdingsmaatregelen zo gericht mogelijk in; werk op basis van scouting en vangsystemen waar het kan. Actiedrempels zijn echter nog beperkt vastgesteld.
- Maatregelen tegen maden werken gericht dan tegen de vliegen, omdat die maar kort in het perceel actief zijn.
- Overweeg voor het inzetten van gewasbeschermingsmiddelen de aanpak voor het hele seizoen; door restricties en het krimpende pakket is dit onderdeel van de strategie.
- Spaar waar mogelijk bestuivers en natuurlijke vijanden, om overige plaagbeheersing zoveel mogelijk te ontzien. Dit kan door gerichte timing en wellicht door plaats specifieke inzet van maatregelen.
- Raadpleeg de etiketten voor toepassingsvoorwaarden bij inzet van gewasbeschermingsmiddelen!
- Preventief tijdens zaaien granulaat toepassen met 6-8 weken werking op uien- en bonenvlieg:
 - Belem 0,8 MG 12 kg/ha
 - NEMguard DE 20 kg/ha (nevenwerking)
- Bij aantreffen vliegen na monitoring:
 - Capirel/Nemasys Outdoor, 3 miljard aaltjes; 2-3 x wekelijks onder vochtige omstandigheden
 - Benevia 0,75 l + Robbester 1-2 l; vanaf 1ste pijpje 3 cm
 - Tracer 0,2 l/ha
 - Sumicidin Super 0,2 l; geen nawerking, niet selectief
 - Decis Protech 0,5 l; geen nawerking, niet selectief

De inperking van het middelenpakket maakt het voor een effectieve en toekomstbestendige aanpak van uien- en bonenvlieg nodig een slimme teeltstrategie te kiezen.

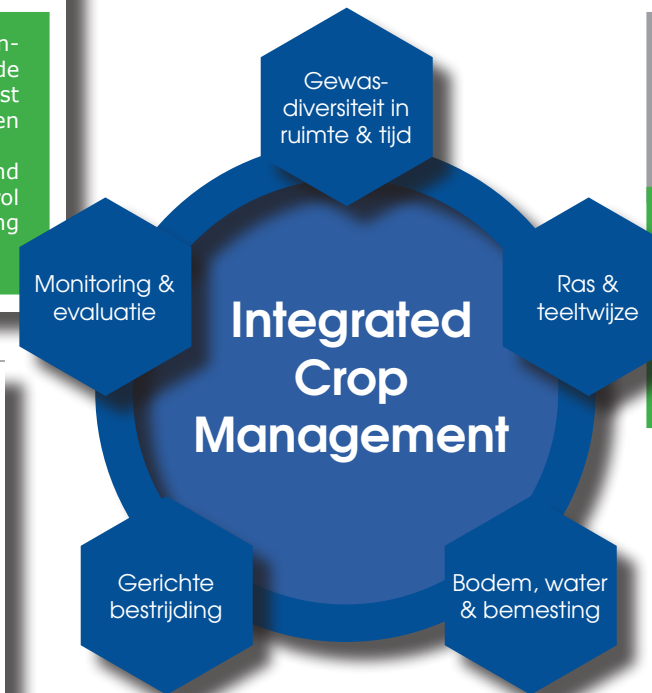
Het raamwerk van ICM kan helpen alle factoren die een rol spelen in beeld te krijgen en risico's zo goed mogelijk tegen elkaar af te wegen. Maatregelen 1) voorkomen vestiging (groen), verhogen weerbaarheid van het gewas (grijs) of werken bestrijdend (oranje). Ondersteunende technieken (rood) helpen het resultaat verbeteren.

Gewasdiversiteit in ruimte & tijd

- Voor bonenvlieg kunnen groenbemesters een rol spelen in de populatie-opbouw; wees bewust van risico's, vooral bij onderwerken van deze groenbemesters.
- Voor uienvlieg speelt de afstand tussen uienpercelen een grotere rol dan voor bonenvlieg; hou rekening met perceels- en gewaskeuze.

Ras & teeltwijze

- Neem maatregelen die voor een vlotte start zorgen: geprimed zaad zorgt gemiddeld voor een snellere beginontwikkeling en is daardoor een kortere fase minder gevoelig voor vraat.
- Houd zo mogelijk rekening met de vlucht van uien- en bonenvlieg bij de keuze voor het zaaimoment. De bonenvlieg verschijnt eerst en is alleen een korte periode na zaai schadelijk, terwijl de uienvlieg later volgt en ook tijdens het groeiseizoen uien kan aantasten.

Bodem, water & bemesting

- Start-fosfaat helpt de vroeg-ontwikkeling van het gewas en reduceert daarmee de kans op plantwegval. Ook biostimulanten kunnen mogelijk een rol spelen.
- Denk goed na over de beste grondbewerkingsstrategie. Uien zijn met aandacht in een NKG-systeem te telen, al lijkt de teelt wel risicovoller wat betreft bonenvliegschade; werk in die aanpak een wintergewas tijdig in, of overweeg (eco)ploegen.
- Organisch materiaal in compost, vaste en drijfmest zijn aantrekkelijk voor bonenvlieg. Denk goed na over de timing van maatregelen; enkele dagen wachten kan al een belangrijk verschil maken.
- Ook timing van grondbewerking speelt een rol in de aantrekking van bonenvlieg; een tijdvenster tussen zaai- en zaai-bereiding en zaai lijkt verschil te maken.
- Opslag van andere gewassen en veronkruiding lijken een rol te spelen bij bonenvliegaantasting; een schoon perceel reduceert de risico's.

Inleiding

Gezien de overlap in fysieke kenmerken is het lastig om met het blote oog onderscheid te maken tussen de bonen- en uienvlieg. De uienvlieg en bonenvlieg behoren beiden tot het geslacht *Delia* in de familie van de bloemvliegen (*Anthomyiidae*). Beide soorten zijn een belangrijke plaag in de akkerbouw. De uienvlieg is een specialistische plaag van *Allium*-gewassen zoals ui, prei, knoflook en bieslook, terwijl de bonenvlieg polyfaag is en een zeer grote groep waardplanten heeft.

Uienvlieg (*Delia antiqua*)

De volwassen uienvlieg is donker gekleurd en heeft een lijf van 5-7 mm lang. Maden van de uienvlieg zijn gelig wit, cilindrisch van vorm en worden 8-10 mm lang. Poppen van de uienvlieg zijn eveneens roodbruin en 5-8 mm groot.

De uienvlieg overwintert als pop in de grond. Bij een bodemtemperatuur boven de 3,8° C begint de pop zich te ontwikkelen tot vlieg. De vliegen worden aangetrokken tot de geur van *Allium*-planten. Enkele dagen na ontpoppen paren de volwassen vliegen, en gepaarde vrouwtjes beginnen ongeveer een week na ontpoppen eitjes te leggen. Na het volgen van de uiengeur zoeken de vrouwtjes op zicht naar uienplanten, en leggen hun eitjes op de grond vlakbij de plant, of op de overgang tussen grond en plant. 2-3 dagen na het afzetten van de eitjes komen de maden uit, waarna ze zich de uienplant of -bol invreten. Afhankelijk van de hoeveelheid beschikbaar voedsel kan één made meerdere uienplanten aanvreten. De planten gaan slap hangen en sterven af. Aan de bollen veroorzaakt de uienvlieg hoofdzakelijk secundaire schade, na een verzwakking van de bol door bijvoorbeeld schimmelinfectie of mechanische beschadiging.

In Nederlands klimaat heeft de uienvlieg drie generaties per jaar. Overwinterende poppen worden in de tweede en derde generatie gevormd.

Bonenvlieg (*Delia platura*)

De volwassen bonenvlieg is donker gekleurd, het lijf is 4-6 mm lang. Maden van de bonenvlieg worden 5-7 mm groot, gelig wit en cilindrisch. Poppen van de bonenvlieg zijn roodbruin en 5-6 mm groot.

De bonenvlieg overwintert als pop in de grond. Bij een bodemtemperatuur boven de 3,9° C begint de pop zich te ontwikkelen tot volwassen vlieg. De vliegen paren enkele dagen na het ontpoppen. Gepaarde vrouwtjes worden aangetrokken tot grond die recentelijk gekeerd is, of die organisch materiaal zoals mest of plantenresten bevat. De vrouwtjes zetten hun eitjes af op de bodem. Na het uitkomen van de eitjes graven de maden de bodem in op zoek naar voedsel. Vooral jonge uienplanten zijn kwetsbaar voor de bonenvlieg, hoewel de maden ook schade kunnen veroorzaken als secundaire infectie bij grotere planten. De planten raken verzwakt en sterven af. De bonenvlieg heeft in het Nederlands klimaat 4-6 generaties per jaar.

UIreka 3.0 wordt mede mogelijk gemaakt door:

PROVINCIE FLEVOLAND

Provincie
Zeeland

+ meer dan 70 ketenpartners!